1. Zřícenina Nový hrad
2. Valy husitského tábora
3. Metasekvoje čínská
4. Chata Gizela, hřiště
5. Bývalá lesní školka, sekvojovec obrovský
6. Hájovna s výběhy pro zvěř
7. Kamenný pomník

Hranice lesa v majetku HMP
Turistická stezka
Chráněné území
Referenční plochy (viz text)
Značená cyklotrasa

Dětské hřiště
Altán
Zastávka naučné stezky
Veřejné ohniště
Studánka
Občerstvení, restaurace
Vyhlídka
Památný(é) strom(y) / sad
Fitness prvky
Zastávka MHD

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY KUNRATICKÉHO LESA

ROZLOHA: 284 ha
KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Krč, Michle, Kunratice a Chodov
NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: dub zimní, smrk ztepilý, borovice lesní
PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVIŠTĚ: kyselá stanoviště nižších poloh
VĚK POROSTŮ: nejvíce je zastoupena 5. věková třída (věk 81–100 let), výrazné je i zastoupení porostů nad 140 let
ROZLOHA LESNÍCH POROSTŮ: 278 ha
ROZLOHA NELESNÍCH PLOCH (LOUKY, CESTY): 6 ha
VLASTNÍK LESA: hlavní město Praha, zastoupené odborem ochrany prostředí MHMP
ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl. m. Prahy

Upozorňujeme návštěvníky, že dle platného lesního zákona je vstup do lesa na vlastní nebezpečí.

ZAJÍMAVOSTI

Zřícenina hradu Nový hrad – Nový hrad (zv. také Wenzelstein) byl postaven stavitelem Křížem v letech 1410–1412 pro krále Václava IV., který si jej nechal zbudovat jako soukromé sídlo. V roce 1419 zde také zemřel. O rok později byl hrad obléhán a dobyt husity. Zbytky husitského obléhacího tábora jsou v okolí hradu dodnes patrné. Ještě roku 1881 se zde tyčily až 5 m vysoké hradní zdi, které však byly pobořeny, aby nelákaly tolik návštěvníků plašících zvěř. V letech 2012–2013 proběhla výstavba nového dřevěného mostku přes hradní příkop a také kompletní sanace zdiva hradu.

Muflon obecný (*Ovis musimon*) – V Kunratickém lese můžeme jako v jediném pražském lese spatřit muflona. Muflon, jehož domovinou je Korsika a Sardinie, byl v Čechách vysazen ve 2. polovině 19. století. V šedesátých letech minulého století byl vysazen přímo v Kunratících. Mufloni žijí ve skupinách a vyhovují jim extrémní svahy s vystupujícími skalkami. Jejich znakem jsou vyvinuté rohy, které samci používají při soubojích. V Kunratickém lese bohužel mufloni způsobují problémy – decimují veškeré byliny a zmlazující se stromy.

Sekvojovec obrovský (*Sequoiadendron giganteum*) – V bývalé kunratické lesní školce roste několik exemplářů sekvojovce obrovského. Je to jehličnatý stálezelený strom impozantních rozměrů. Jako nejmohutnější živý organismus na světě dorůstá výšky až 80 m. Sekvojovec obrovský se dnes přirozeně vyskytuje pouze na západních svazích Sierry Nevady v Kalifornii, v Evropě byl však dříve hojně vysazován jako okrasná dřevina.

Metasekvoje (*Metasequoia glyptostroboides*) – Metasekvoje je jehličnatý opadavý strom, který je považován za žijící fosílii. Dlouho byla pokládána za vymřelou v třetihorách, a to až do roku 1949, kdy byla americkou expedicí přivezena z Číny do Evropy její semena. Nalezneme ji v botanických zahradách a arboretech. Kunratický exemplář je proto skutečnou raritou.

V roce 2018 vydal odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy
Autoři textů a fotografií: Ing. Dan Frantík, Mgr. Jana Karnecká, Ing. Jiří Rom
Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): muflon obecný, dětské hřiště u sekvojovců, dub zimní, Kunratický potok, Kunratická hájovna

Další informace o pražské přírodě: www.praha-priroda.cz, portalzp.praha.eu

1

KUNRATICKÝ LES

HISTORIE KUNRATICKÉHO LESA

Téměř celý les se nachází na historickém území, které je spojeno s králem Václavem IV. Ten byl nejznámějším majitelem kunratického panství, které i s rozsáhlými lesy koupil roku 1407 od zadlužených Olbramoviců, aby zde pobýval v přírodě a vyjížděl na lovy. Za tímto účelem si zde také nechal vybudovat hrad. Kunratický les procházel ve 20. století složitým majetkoprávním vývojem. Střední část lesa koupilo hlavní město Praha v roce 1923. V této části lesa se u asfaltové cesty nachází starý kamenný pomník, jehož původ se zatím nepodařilo objasnit. V roce 1928 byl městu darován kus lesa okolo Nového hradu. V roce 1947 byla zkonfiskována Korbům z Weidenheimu celá jižní část Kunratického lesa.

Severní část lesa patřila od 15. století Univerzitě Karlově. Na město Prahu byla převedena až v roce 1963. Jen část lesa, která se nachází u Chodova, byla zalesněna až po 2. světové válce na původně zemědělských půdách, jinak se jedná o historicky zalesněné území. Z počátku 20. století pochází rozsáhlé smrkové monokultury, které vypovídají o tzv. „smrkové mánii“ v tomto období.

Území Kunratického lesa na mapě stabilního katastru z roku 1848

PÉČE O LES

V Kunratickém lese převažují porosty dubu a smrku. Smrkové monokultury se však postupně přeměňují na smíšené porosty, blížící se původnímu přirozenému složení porostů v dané lokalitě. V lese jsou prováděny prořezávky v mladých porostech do výšky sedmi metrů. Probírky středně starých porostů slouží zejména k úpravě dřevinné skladby a odstranění poškozených nebo nekvalitních jedinců. V případě starých smrkových porostů je prováděna obnova maloplošnými zásahy. Na uvolněné plochy jsou následně vysázeny směsi vhodných dřevin včetně některých nepůvodních druhů – douglaska, modřín. Na vhodná stanoviště je už 15 let také vysazována jedle. Velký důraz je kladen na obnovu lesa přirozeným zmlazením (především dubu). Tyto zásahy směřující k vyšší přirozenosti lesních porostů jsou prováděny i v chráněném území Údolí Kunratického potoka.

Přirozené zmlazení dubu

Rybník Labuť

Doubrava

Všechny lesy v majetku hl. m. Prahy, tedy i Kunratický les, jsou obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je navíc od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky velmi přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council® (FSC®), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů, to vše s přihlédnutím k výrazně mimoprodukčnímu poslání pražských lesů. V rámci certifikace FSC® byly též vymezeny tzv. referenční plochy, což jsou území, která jsou vyjmuta z intenzivního lesnického využívání. Části referenčních ploch, jejichž druhová skladba a struktura je podobná předpokládanému přirozenému stavu, jsou v bezzásahovém režimu (s výjimkou opatření proti hmyzím škůdcům a zásahům nutným z hlediska bezpečnosti návštěvníků lesa). V těchto porostech je proto možné setkat se např. s odumřelými stromy (označeny modrou barvou na kmeni), které se ponechávají k přirozenému rozpadu a z lesa se neodstraňují.

FSC
www.fsc.org
FSC® C019073

Značka odpovědného lesnictví

REKREACE

Kunratický les se nachází na území čtyř katastrů a je „ostrůvkem“ uprostřed husté městské zástavby a panelových sídlišť. Lesem prochází několik značených turistických tras i cyklotras. Nachází se zde dětská hřiště, altány, velké množství laviček, piknikové místo s veřejným ohništěm a naučná stezka s lesnickou tématikou.

Zajímavostí je hájovna s výběhy pro daňky a srnce, několik jedinců sekvojovce obrovského, a dokonce metasekvoje čínské. Velkým problémem lesa je vysoká návštěvnost – každý rok navštíví les přes 2 miliony lidí. S vysokou návštěvností bohužel souvisí také vandalismus, velké množství odhozených odpadků a volně pobíhající psi, kteří ruší lesní zvěř a znemožňují zahnízdění ptáků. Prosíme návštěvníky, aby se k lesu chovali ohleduplně.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA ÚDOLÍ KUNRATICKÉHO POTOKA

Přírodní památku tvoří přirozeně meandrující tok Kunratického potoka, který je lemován porosty střemchové jaseniny a ptačincové olšiny. Dominují v nich olše, vrby, topoly a jasany. Podél potoka roste nejpestřejší květena z celého území – sasanka hajní a pryskyřníkovitá, orsej jarní nebo plicník lékařský. V nivě potoka se vyskytují velmi zajímaví nosatcovití i střevlíkovití brouci a přímo na březích potoka žije vzácný pavouk plachetnatka. Z ptáků jsou k vidění budníček lesní, konipas horský, ale i datel černý. V nivě potoka žije v Praze vzácný hrabošík podzemní. Doupné stromy poskytují útočiště letním koloniím netopýrů.

V chráněném území se zachovaly také další, poměrně velké plochy porostů přirozeného druhového složení, a to kyselá doubrava nebo černýšová dubohabřina. Botanicky velmi cenné jsou prosluněné skalky vystupující na několika místech na svazích nad potokem. Zajímavá je také vegetace skalních výchozů nad Dolnomlýnským rybníkem s koniklecem lučním českým, bělozářkou liliovitou nebo křivatcem českým.

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

Snahou vlastníka lesa je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Rovněž se zohledňuje převážně mimoprodukční – rekreační – poslání pražských lesů (tj. používání pestré dřevinné skladby, včetně menšího zastoupení nepůvodních jehličnatých dřevin, jako např. modřín a douglaska). Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf č. 1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf č. 2. Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf č. 3.

Kyselá stanoviště nižších poloh – normální kyselá či chudá písčitá stanoviště, převážně plošiny
Živná stanoviště nižších poloh – stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny
Oglejená chudá stanoviště nižších a středních poloh – chudá zamokřená stanoviště
Extrémní stanoviště – mimořádně nepříznivá stanoviště, tzn. rokliny, suťoviště
Exponovaná stanoviště nižších poloh – stanoviště prudkých a exponovaných svahů
Lužní stanoviště – vlhčí či zaplavovaná stanoviště podél řek, potoků a vodotečí, sníženiny

Na území Kunratického lesa převládají kyselá stanoviště. Tyto podmínky vyhovují zejména dubu zimnímu a buku lesnímu.

VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa. V pražských lesích obecně, a v Kunratickém zejména, je problémem vysoká výměra přestárlých porostů (stáří nad 140 let). Starší porosty jsou v podmínkách velkoměsta méně odolné vůči suchu či znečištění. V Kunratickém lese se z toho důvodu objevuje stále větší počet suchých a nemocných stromů, které je nutné i z bezpečnostního důvodu z lesa odstraňovat.

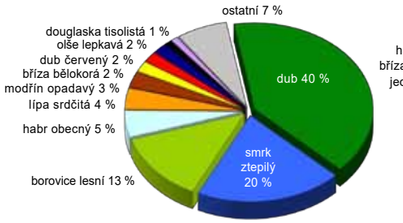

1. Zastoupení dřevin

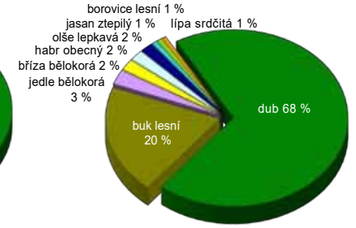

2. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin

3. Rozložení jednotlivých stanovišť

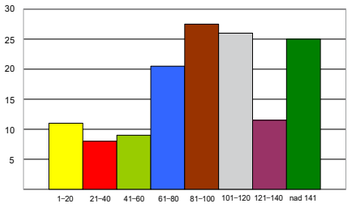

4. Věková skladba porostů